

ОБРАЌАЊЕ НА ДИРЕКТОРКАТА НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА ПО ПОВОД 26 ЈАНУАРИ – СВЕТСКИ ДЕН НА ЦАРИНАТА

На 26-ти јануари кој царинската заедница го празнува како меѓународен ден на Царината, се потсетуваме на неговото значење и одаваме почит кон царинските службеници и царинските агенции за нивната функција и грижа околу протокот на стока преку границите широм светот.

На овој ден во 1953 година беше одржан првиот состанок на Советот за царинска соработка под кое официјално име се води Светската царинска организација, формирана во 1952 година како независно меѓувладино тело со определена мисија да ја подобри ефикасноста и ефективноста на царинските администрации.

Денес во Светската царинска организација членуваат 183 царински администрации од целиот свет, чија работа покрива околу 98% од светската трговија. Како глобален центар на светска експертиза, Светската царинска организација е единствената меѓународна организација со компетенции за царински прашања и со право настапува во име на меѓународната царинска заедница.

Според нејзиниот усвоен Стратешки план 2019-2022 десет приоритети остануваат како најважно поле на заедничко делување: Акционен план за справување со COVID-19, координирано управување со границите, безбедност и сигурност, Ревидираната Кјото конвенција, е-трговија, Хармонизиран систем, Стратегија за градење на капацитети, мерење на ефикасноста, интегритет, дигитална Царина и аналитика на податоци.

Како и секоја година, царинските служби широм светот преку посебни организирани активности го прославуваат 26-ти јануари, Меѓународниот ден на Царината. Годинава овој ден ќе се одбележи под мотото „Зголемување на царинската дигитална трансформација преку прифаќање на култура на податоци и градење на екосистем на податоци“. Иако сеуште се работи во услови на пандемијата предизвикана од КОВИД-19, Царината мора да се справи со предизвиците преку соодветното користење на човечките ресурси и достапните податоци.

Дигиталната трансформација на општеството е глобален тренд кој се базира на управување со податоци, а во таа насока Царината е насочена кон неколку теми од делокругот на своите надлежности. Царината е дел од постоечкиот екосистем на податоци (дефиниран како збир на инфраструктура, аналитика и апликации што се користат за снимање и анализа на податоци) чии актери се граѓани, владини служби и локални и транснационални компании, меѓу другите, и сите овие субјекти произведуваат или собираат огромен број податоци.

Податоците се користат за градење стратегии, подобрување на квалитетот на борбата против измами и наплата на приходи, оптимизирање на распределбата на ресурсите на терен и мерење на изведбата на царинските организациони единици. Со цел

правилно управување и раководење со царинските служби како и донесување на соодветни одлуки одлуки особено треба да се зема во предвид дека со податоците треба формално да се управува за да се обезбеди релевантност, точност и навременост, а притоа да се користат стандарди и прогресивни пристапи. Од особено значење е негувањето на културата на податоците како и континуирана обука на кадарот и градење на нивните вештини за разбирање и анализа на податоците, користење на релевантни технологии со етички пристап и управување.

Споделувањето на анализаите на податоци со други државни органи, јавноста и академската заедница, меѓународни организации како и со другите царински служби ја зголемува улогата и транспарентноста на Царината при креирањето политики, добивањето на потребните ресурси како и финансирање од донатори. Секретариатот на СЦО дава поддршка на царинските администрации преку комитети и работни групи, семинари за подигање на свеста, модули за е-учење во насока на развивање на матодологии за анализа и споделување на податоци. Во оваа насока Царинската управа на Република Северна Македонија посветува особено внимание на собирање и анализа на релевантни податоци, правилно управување со добиените информации и донесување на одлуки.

Царинската управа вложува особени напори за реализација на проекти изминативе години кои значат дигитална трансформација и размена на податоци и информации помеѓу службите во државата како и со другите царински служби:

- Нов едношалтерски систем (NSW);
- Континуирани надградби на СОЦДАД;
- Систем за електронска размена на податоци SEED + со ЦЕФТА земјите
- Нов компјутеризиран транзитен систем – фаза 5, како и други проекти и активности.

Оттука, поаѓајќи од сите напори кои во текот на оваа исклучително тешка година беа превземени од повеќе правни субјекти кои и излегоа во пресрет на Царината, Царинската управа одлучи оваа година сертификатите на Светската царинска организација за посебни заслуги, под мотото **„Зголемување на царинската дигитална трансформација преку прифаќање на култура на податоци и градење на екосистем на податоци“** да ги додели на институциите и организациите, кои со своите активности се издвоија како заслужни во воспоставување на одржлива и конструктивна бизнис околина и изнаоѓање решенија за справување со кризата предизвикана од пандемијата КОВИД 19.

Царинската управа и понатаму ќе ги следи современите текови на развој и во духот на иновативната технологија ќе настојува да се движи во тек со модерните достигнувања, без притоа да и застане на патот на трговијата, овозможувајќи и непречен раст и во

отежителни околности, следејќи ги насоките на СЦО и применувајќи ги најдобрите практики во својата област.

Со почит,

Славица Кутиров

Директор